

Pagasta vēstis

Zilākalna pagasta padome

2006.g.novembris

VEĻU LAIKĀ

Labvakaru veļi vēlē,
Viņu laiks ir klāt,
Mūžības un dzīves spēlē
Var kad parunāt.

Nāk pa apli sudrabetu
Tie, kur sveču guns,
Šķind gan zobeni, gan rotas,
Reizēm gaudo suns.
Atpazīt šais skaņās dīvās
Mūsu senčus var,
Nesen aizgājušo elpa
Siltāk vaigu skar.

Zvaigžņu vizmā ēnas staigā,
Māju takas iet,
Savāds gaišums sveču zaigā
Pulsē vienuviet.

Tas ir mīļu dvēselīšu
Satraukts siržu puksts,
Kas mums mīlestības vārdus
Veļu laikā čukst.

(K. Apškrūma)

*Rudens lapas nobirušas... Baltās
sniega pārslas dej... Visu pelēko un drūmo
noklāj baltais sniegs...*

*Novembris – sveču mēnesis.
Novembris – veļu mēnesis. Novembris –
mūsu valsts svētku mēnesis.*

*Lai tumšajos vakaros mūs silda
mūsu pašu un apkārtējo līdzilvēku
dvēseles siltums!*

Informācija iedzīvotājiem –

Zilākalna pagasttiesas priekšsēdētāja Ira Runce pieņem apmeklētājus sekojoši:

Pirmdienās	8.00 – 12.00
Trešdienās	13.00 – 17.00
Ceturtdienās	8.00 – 12.00

Zilākalna pagasta sociālā darbiniece Līga Jakabsone pieņem apmeklētājus:

Pirmdienās	13.00 – 17.00
Trešdienās	13.00 – 18.00
Piektdienās	8.00 – 12.00

Zilākalna pagasta padomes
ārkārtas sēdē 17.oktobrī –

1. Par Zilākalna pagasttiesas priekšsēdētāju ievēlēja bijusī sociālā darbiniece Ira Runce

Zilākalna pagasta padomes
25.oktobra sēdē
izskatītie jautājumi
(protokols Nr. 11)

1. Pašvaldības ielu un ceļu uzturēšanas klases noteikšana
2. Par grozījumiem saistošajos noteikumos „Zilākalna pagasta padomes budžets 2006.gadam”
3. Zilākalna pagasta bibliotēkas datoru lietošanas noteikumu apstiprināšana
4. Par maksas pakalpojumu noteikšanu Zilākalna pagasta bibliotēkā
5. Par dalību projektā „Kultūras dialogi Vidzemē”
6. Sociālie jautājumi –
piešķirti divi pabalsti daļējai izdevumu segšanai par ārstēšanos slimnīcā,
piešķirti visi pienākošie pabalsti pilngadību sasniegušai bārenei
7. Nolemts uz laiku aizliegt diskotēku rīkošanu Zilākalna pagasta klubā

Kur likts veco ledusskapi, televizoru, radioaparātu un citas nolietotas elektropreces ?

Latvijas Zaļais punkts (ZP) sadarbībā ar SIA *Kuusakoski* īsteno nolietoto elektropreču savākšanas akciju, kuras gaitā Kuusakoski pieņemšanas punktos iedzīvotāji bez maksas varēs nodot vecos televizorus, savu laiku nokalpojušos ledusskapjus un veļas mašīnas, nolietotos gludekļus un fēnus, kā arī citas elektriskās un elektroniskās iekārtas.

Iedzīvotāji ir aicināti akcija slaidā no š.g. novembra līdz janvāra vidum nolietotās sadzīves elektropreces nogādāt pieņemšanas punktā Valmierā, Gaides ielā 13 darba dienās laikā no 8.00 – 16.00. Nolietoto elektropreču nodošana ir bez maksas.

Visi akcijas dalībnieki piedalīsies izlozē, kas notiks reizi mēnesī un uzvarētājs balvā saņems 50 un 100 latu vērtas dāvanu kartes preču iegādei elektropreču veikalā.

Savukārt, savāktās elektriskās un elektroniskās preces tiks nogādāts uz uzņēmumiem, kur tās tiks izjauktas pa materiālu veidiem, un no iegūtajiem

materiāliem tiks izgatavotas jaunas preces un produkti.

Atgādinām, ka nodošanai atgādātās elektropreces nedrīkst būt izjauktas !

LZP valdes priekšsēdētājs Māris Simanovičs norāda, ka elektropreces pēc sava kalpošana slaidā beigām, saskaņā ar jaunajām likumdošanas prasībām, jānodod specializētos savākšanas punktos, nevis jāmet sadzīves atkritumu konteineros. Ir elektropreces, kas satur cilvēkam un dabai bīstamas vielas, tāpēc visas Latvijas tirgū esošās elektropreces kopš 2005.gada tiek marķētas ar īpašu simbolu - pārsvītrotu konteineru, kas norāda, ka šo precī nedrīkst izmest kopā ar sadzīves atkritumiem

Sīkāka informācija par akciju –

Latvijas Zaļais punkts, 703981,

www.zalais.lv

Kuusakoski, tālr. 8000065,

www.kuusakoski.lv

(www.valmiera.lv)

GRIPA !!!

Šodien katrs skolnieks zina – gripu visā pasaulē gadu no gada izraisa A un B vīrusi. Ikvienu gripas saslimšana sākas negaidīti ar stipru drudzi, kaulu laušanu un muskuļu sāpēm, stiprām galvassāpēm, spiediena sajūtu un graušanu acīs un augstu temperatūru. Gripai raksturīgas stipras temperatūras svārstības, ko pavada stipra svīšana.

Izplatītākie maldi par gripu –

- temperatūra jāsamazina pēc iespējas ātrāk. Vienmēr atcerieties, ka temperatūru samazinošie līdzekļi neārstē slimību!, tikai novērš vienu no tās simptomiem. Ja ķermeņa temperatūra nepārsniedz 38,5° un nejūtaties pārāk slikti, nesamaziniet temperatūru ! Izmantojiet mājās pieejamos līdzekļus – medu, liepziedu tēju, avenu ievārījumu un avenu kaulus. Strauji samazinot ķermeņa temperatūru ar stipri iedarbīgiem ķīmiskiem līdzekļiem, mēs savai veselībai varam tikai kaitēt.

- jādzer antibiotikas. Gripas vīrusi ir nejūtīgi pret antibiotikām !

Der ielāgot, ka vienīgais un pilnīgi drošais līdzeklis cīņā pret gripu ir C vitamīns ! Tam ir milzīga un īpaši svarīga loma mūsu organisma aizsargsistēmas nostiprināšanā. No tautas līdzekļiem nemainīgi cīņas ieroči ir ķiploki un sīpoli, karsts piens un medus, vitamīnu tēja un silta gulta.

(www.saulesjosta.lv)

Ai bāliņi, ai bāliņi,
Ņem zobenu rociņā-
Eji tālās robežās
Sargāt mūsu tēvu zemi.

Lai gatavs kas gatavs
Es gatavs karavīrs –
Gatavs mans kara zirgs,
Gatavs kara zobentiņš
Šķitu saulīt uzlecam
Caur ozola zariņiem;
Bālēliņa zobentiņš
Laukmalē vizināja.
Es apvilku vara stīpu
Apkārt savu tēvu zemi.
Kas gribēja iekšā tikt,
Lai kaldina zobentiņu.
Augsti lido vanadziņš
Pār kalniem, pār mežiem.
Tālu aiziet bāleliņš
Tēvu zemi nosargāt.

Novembra mēnesis
Latvijas vēsturē
rakstīts zelta burtiem :

11. novembris – Lāčplēša diena – tiek godināta
uzvara pār Bermontu 1919.g.

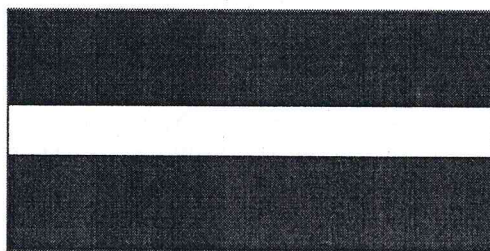
18. novembris – Latvijas Republikas
proklamēšanas diena

Atkal vakari kļuvuši gari un tumši, pulksteņa rādītāji pagriežti, un lapas nobirušas... Šis ir Lāčplēša dienas un valsts svētku laiks.

Lāčplēša dienā atceramies latvieši strēlniekus, kas 11.novembrī atbrīvoja Rīgu no bermontiešiem un pēc dažām nedēļām arī no pārējās Latvijas teritorijas patrieca vāciešus.

Šī diena nebūtu iedomājama bez svecītēm un lāpu gājieniem visā valstī. Mazās liesmiņas sasilda sirdi, cīnās ar tumsu un aukstumu. Tā ir īpaša sajūta, kas pārņem stāvot Lielajos Brāļu kapos krēslā pie mūžīgās uguns un visur deg mazas gaismiņas, migla, bieži vien svelošs vējš un cieņa, kas rodas, domājot par drosmi, pienākumu un ziedošanos...

Tuvojas 18.novembris – Latvijas Republikas proklamēšana. 18.novembris-diena, kad valda īpaša noskaņa, jo ar šo datumus sākās Latvijas valsts vēsture...

Starp rudeni un ziemu

Laika pārejojumi Mārtiņos parasti saistīti ar to, cik stiprs sals gaidāms turpmāk

Šo nedēļu sauc par Mārtiņa nedēļu. 9.novembris ir Mārtiņa vakars, 10.novembris – Mārtiņa diena. Šajā laikā sākas masku gājieni, kas turpinās līdz pat Meteņiem februārī.

Lai gan mūsdienās jaunatne pievēršas Helovīna maskām, folkloras kopas zina stāstīt un rādīt, kā agrāk tika svinēti Mārtiņi.

Mārtiņu mielastā – gailis un vista

Līdzīgi Miķeļiem, kas apvienoti ar Apjumībām, Mārtiņi tiek svinēti vienlaikus ar apkūlībām. Lai gan Mārtiņu un Miķeļu svinēšanā un tradicionālajās izdarības ir ļoti daudz līdzību, Mārtiņos tās tomēr ir savdabīgākas un bagātākas.

Mārtiņi tiek uztverti kā īsti zemkopju svētki, kas nāk kā gandarījums pēc smagā ražas novākšanas darba. Pēc šīs dienas zeme dodas pelnītā atpūtā, un ticējums vēsta: ja to traucē arot, tad nākamgad nav gaidāma nekāda raža. Pēc Mārtiņdienas nekad neļāj pieguļā un lopus nelaiž ganos, jo tad zirgus un govus plēš vilki, kam šai laikā "atļauts darīt, ko grib".

Kā Mārtiņu ēdiens tiek daudz zināts gailis un vista. Mūsdienās Mārtiņdienas mielastā gan ieviesusies zoss. Šī tradīcija pārņemta no vācu paražām, un Mārtiņu zoss kā iecienīts svētku mielasts pazīstama arī Dānijā un citās skandināvu zemēs, kur Mārtiņi tiek svinēti arī kā Mārtiņa Lutera vārdadiena.

Tradicionālajā mielasta galda vienmēr ir medaļus un medus plāceņi, jo Mārtiņš ir arī bišu aizgādānis.

Mārtiņš un Ūsiņš

Latviešiem Ūsiņš ir rīta ausmas teiksmu tēls, kuram tiek pretstatīts Mārtiņš, kas ir Saules

Populārākās Mārtiņu maskas bija lāča, dzērves, kazas, nāves, garās sievas, isā vīra un čigānu, kā arī puīšu pārgēršanās par meitām un otrādi

Foto: Gatis Dieziņš, A.F.I.

dilšanas teiksmu tēls. Gan Mārtiņam, gan Ūsiņam ziedo gaili, kas ir svinību mielastā, abiem ir saistība arī ar Saules simbolu bitī, un viņi abi ir zirgu gādnieki – Ūsiņš vasarā, Mārtiņš ziemā. Pēc Mārtiņiem zirgus sāk turēt stallī.

Viens no latviešu etnogrāfiskajiem ornamentiem ir mārtiņgailis. Tas ir saules koka zarā iekāpis gailis, kas simbolizē gaismu un uguni. Zīme stilizēti attēlo divus gailus. Latviskajos rakstu atvasinājumos Mārtiņgailis ierakstīts arī kā pārveidojusies Jumja zīme.

Mārtiņdienas budēļos iešana

Pēc ticējumiem Mārtiņš reizi gadā atjāj aplūkot sētas un laukus. Viņu pavada mārtiņbērni, kas nes svētību un auglību sētām, laukiem un lopiem.

Beidzoties veļu laikam, lielākajā daļā Latvijas teritorijas sākas ziemas masku gājieni. Mārtiņos to sauc arī par Mārtiņa dzīšanu. Izplatītākie ir ķekatas (pārsvārā Kurzemē), budēļi (Zemgalē), kaladnieki (Latgalē) un čigāni (Kurzemē un Vidzemē). Budēļi simbolizē veļus,

kas nes sētai laimi un labas sekmes. Senāk Mārtiņos gāja tikai vīrieši.

Mārtiņbērni vienmēr ieradās, tērpušies dažādās maskās. No tām populārākās bija lāča, dzērves, kazas, nāves, garās sievas, isā vīra un čigāna maskas, kā arī puīšu pārgēršanās par meitām un otrādi.

Budēļi iet no sētas uz sētu, svētību nesdami, un tāpēc visur gaidīti. Katrā sētā viņi ierodas ar jautriem priekšnesumiem, dejām, rotaļām un dziesmām, par ko saņem no saimnieces cienastu. Jau iztālēm bija dzirdams masku gājiena, jo tā dalībnieki pārvietojās, skandinot dažādus priekšmetus – katlu vākus, pannas, pudeles, karotes, bungas, zvārguļus, ar ko taisīt troksni.

Mājās ienākušas, ķekatas vispirms pārbaudīja istabu tīrību un kārtību, meitu čaklību, bērnu lasītprasmi un paklausību. Ar dziesmām budēļi gan nopēla, gan slavēja mājiniekus. Ķekatu lēkāšana un kāju sišana dancojot ir īpaša jauno garu aizbaidīšana un svētības veicināšana. Dejošanā arī saskatāmi seni auglības rituāli.

Mārtiņdienas masku gājienam, tāpat kā visiem citiem

ziemas masku gājieniem, galvenā nozīme ir bijusi auglības nodrošināšana. Par to liecības atrodamas gan tautasdziesmās, gan ticējumos.

Zirgu diena

Mārtiņš ir zirgu sargātājs, tāpēc Mārtiņdiena ir viena no Zirgu dienām, kad zirgu stā upurēja gaili. Bija pieņemts, ka šos rituālus vīrieši un sievietes izpildīja atsevišķi – vīrieši kāva un ēda gaili, bet sievietes vistu. Tāpat kā Ūsiņa dienā, saimniekam gailis jākauj stallī, gaila asinis jāietecina zirga silē, lai zirgs tās apēstu, tad zirgam nepiemetīsies nekādas slimības.

Ar upura dzīvnieka plūstošām asinīm apslactja graudus, ko izbarot lopiem. Pēc tam ar tām vilka arī lietuvēna krustus uz kūts durvīm un stenderēm, lai pasargātu lopus no lietuvēna un citiem ļauniem gariem, jo saulgriežu naktī pierastās robežas starp cilvēku un pārdabisko spēku pasauli it kā uz brīdi zūd.

Mārtiņu svinībām beidzoties, Mārtiņu pavada līdzīgi citiem gadskārtu teiksmu tēliem.

Anda Asere